

บทที่ 1

บทนำ

ความเป็นมาและความสำคัญของปัญหา

การพัฒนาประเทศว่าเป็นคลองอาศัยปัจจัยหลายอย่าง ปัจจัยที่สำคัญที่สุดอย่างหนึ่งก็คือกำลังคน แต่การจะใ้รกำลังคนใดเห็นความสามารดนั้น จำเป็นต้องให้ประชากรของประเทศมีสุขภาพอนามัยดี เป็นพื้นฐานเสียก่อน จึงจะพัฒนาคนทางๆได้ผล กราฟิเคที่ประชากรยังประสบโรคร้ายไขเจ็บแล้ว จะทำให้การพัฒนาประเทศไม่ประสบผลสำเร็จเท่าที่ควร

กิจการสาธารณสุข เป็นกิจการที่สำคัญของประเทศอย่างหนึ่ง ที่จะแก้ไขปัญหาเรื่องโรคร้ายไขเจ็บ และส่งเสริมสุขภาพของประชาชน กิจการสาธารณสุขจะดำเนินไปใ้ความวิฤตประดุจก่ องอาศัยบุคลากรหลายฝ่าย เช่น แพทย์และพยาบาล เป็นคน เพื่อให้บริการคนสาธารณสุขดำเนินไปควยดี ทั่วขจัดปัญหาสุขภาพอนามัยของประชากรในชาติ พยาบาลจึงเป็นบุคลากรที่มีความจำเป็นและสำคัญต่องสังคมเพิ่มขึ้น¹

ความสำคัญของพยาบาลตขบริการคนสุขภาพอนามัยของประชารณ ปัจจุบันเป็นที่ยอมรับกันว่ พยาบาลเป็นกขุแฉฉน่สำคัญองงานคนนนี้ พยาบาลเป็นผู้นัประสานงานระหว่างแพทย์และนรขงานอื่นๆ และมีความสำคัญในการสนองความต้องการของนป่วย เพราะหน้าที่ความรับผิดชอบโดยตรงของพยาบาลได้แก่การให้ความปลอดภัยแก่วิตนป่วย การบรรเทาความเจ็บป่วยและความทขุขทรมาณ

¹จารุวรรณ เสวกรวรรณ, " ความพึงพอใจในงานของพยาบาลในโรงพยาบาลกรุงเทพมหานคร " (วิทยานิพนธ์ครุศาสตร์มหาบัณฑิต แผนกวิชาพยาบาลศึกษา บัณฑิตวิทยาลัย จุฬาลงกรณ์มหาวิทยาลัย 2517) (อัดสำเนา), หน้า 1.

ของผู้ป่วย และการส่งเสริมสุขภาพของผู้ป่วย² ความรับผิดชอบนี้พยาบาลจะต้องดูแลรับผิดชอบผู้ป่วยทั้งด้านร่างกาย จิตใจ อารมณ์และสังคม โดยพยาบาลจะต้องศึกษา ทำความเข้าใจเกี่ยวกับความต้องการของผู้ป่วยแต่ละคน หาทางช่วยเหลือให้เหมาะสมกับความต้องการนั้นๆ ควบคู่กับให้บริการที่ถูกต้องตามหลักวิชา เพื่อช่วยให้อาชีพพยาบาลก้าวหน้ายิ่งขึ้น ดังนั้นบทบาทและหน้าที่ความรับผิดชอบของพยาบาลในสังคมปัจจุบันจึงขยายกว้างออกไป ทั้งปริมาณและการปฏิบัติ ซึ่งพยาบาลจะต้องปรับปรุงและพัฒนาวิธีการให้เหมาะสมกับความเปลี่ยนแปลงต่างๆ ในสังคมปัจจุบัน

ลักษณะงานในความรับผิดชอบของพยาบาลนั้น ต้องอาศัยความรู้ ความสามารถ ความคิดริเริ่มและความอดทนอย่างสูง จึงจะปฏิบัติหน้าที่ได้ดียิ่ง เกิดประโยชน์ได้เต็มที่ เพราะสภาพการทำงานของพยาบาลในโรงพยาบาล เป็นงานบริการที่ต้องดำเนินการติดต่อกันตลอด 24 ชั่วโมง ตลอดเวลาปฏิบัติงานพยาบาลจะต้องคอยสังเกตอาการ และประเมินความต้องการของผู้ป่วย เพื่อสนองความต้องการของผู้ป่วยแต่ละคน นอกจากนั้นพยาบาลจะต้องทำทุกสิ่งทุกอย่างที่เป็นแก่สวัสดิภาพของผู้ป่วยในความดูแล โดยไม่จำกัดเวลาหรือแรงงานที่ใช่ เพื่อช่วยเหลือผู้ต้องการความช่วยเหลือ จะเห็นได้ว่างานพยาบาลเป็นงานที่หนัก นอกจากนั้นพยาบาลยังต้องเสี่ยงต่ออันตรายที่อาจจะเกิดจากการติดเชื้อจากผู้ป่วยไ้คงาย พยาบาลซึ่งเป็นผู้ปฏิบัติ จะต้องมีความรับผิดชอบสูง รัก และพึงพอใจในงานอย่างแท้จริง

คุณภาพของงานสาธารณสุขนั้น ส่วนหนึ่งมาจากการปฏิบัติของเจ้าหน้าที่พยาบาลประจำโรงพยาบาลแต่ละแห่ง มีปัจจัยหลายอย่างที่มีอิทธิพลต่อคุณภาพของงาน ปัจจัยอย่างหนึ่งก็คือคุณภาพความเป็นผู้นำของหัวหน้า ซึ่งจะมีผลต่อการ

จุฬาลงกรณ์มหาวิทยาลัย

Judith G. Whitaker, " The Changing Role of The Professional Nurses in the Hospital," American Journal of Nursing, 62:2, 1962, p.65.

ปฏิบัติงานของผู้นับถือกับบ็อดธา คิงที่ฟาร์ริสและลิม³ (Farris and Lim)
 ศึกษาพบว่าพฤติกรรมความ เป็นผู้นำของหัวหน้า มีผลต่อการทำงานของคน
 นั้นคือความเป็นผู้นำสามารถทำให้มีผลกระทบกระ เทือนต่อผลการปฏิบัติงานได้
 และปัจจัยที่มีผลต่อคุณภาพของงานอีกอย่างหนึ่งก็คือ ความพึงพอใจหรือไม่พึง
 พอใจในการทำงานของพยาบาล ผลกระทบของความไม่พึงพอใจในการทำงาน
 ของงานคือ ทำให้งานนั้นไม่มีประสิทธิภาพเท่าที่ควร คิงที่ไวแลนด์⁴ (Wieland)
 กล่าวว่า ความไม่พึงพอใจในงานหมายความว่า หน่วยงานนั้นหรือองค์
 การนั้น ไม่มีเจ้าหน้าที่ทำงานอย่างมีคุณภาพ

นอกจากนี้สภาพความพึงพอใจหรือไม่พึงพอใจ มีความสัมพันธ์กับการ
 ลาออกจากงานอีกด้วย เมื่อเจ้าหน้าที่ส่วนหนึ่งลาออกจากงาน เจ้าหน้าที่
 ที่เหลือต้องปฏิบัติงานหนักขึ้น สภาพการทำงานที่หนักเกินไป เป็นเหตุให้เกิด
 ความไม่พึงพอใจในงานขึ้นได้ และอาจมีผลตามมาคือ การลาออกจากงาน
 ของเจ้าหน้าที่คนนั้น เพราะการลาออกมีความสัมพันธ์กับความพึงพอใจในงาน⁵

ปัจจุบันพยาบาลลาออกจากงานไปทำงานในต่างประเทศกันมาก และ
 มากขึ้นตามลำดับ กล่าวคือในปี พ.ศ.2508 มีพยาบาลไปทำงานต่างประเทศจำนวน

³George F. Farris and Francis G. Lim "Effects of Performance on Leadership, Cohesiveness Influence, Satisfaction and Subsequent Performance" Journal of Applied Psychology, 53:6, 1969, p.490.

⁴G.F. Wieland, "Studying and Measuring Nursing Turn Over" International Journal Nurse Study, 30:4, 1969, P.68.

⁵Ibid.,

153 คน เขียนเป็น 250 คนในปี พ.ศ.2510 และในปี พ.ศ.2512 ก็ขยายลไปทำงานในต่างประเทศเป็นจำนวนมากถึง 630 คน สาเหตุการลาออกจากงานไปทำงานในต่างประเทศคือ โภชใจในเงินเดือนที่ได้รับ ไปได้รับการสนับสนุนสถานภาพและสวัสดิภาพที่เพียงพอ⁶ โดยมีผู้ศึกษาถึงสาเหตุที่พยาบาลไทยไปทำงานในสหรัฐอเมริกา พบว่าเกิดจากความไม่พึงพอใจในการปฏิบัติงาน และลักษณะของการทำงานในประเทศไทย เหตุผลทางเศรษฐกิจ เหตุผลส่วนตัว เป็นเกณฑ์ของการไปศึกษาต่อ ได้รับความสะดวกจากเพื่อนร่วมงาน⁷ ต่อมาได้มีผู้ศึกษาเหตุที่ทำให้เกิดความไม่พอใจในสถานะการทำงาน พบว่าสาเหตุที่พยาบาลลาออกไปทำงานต่างประเทศ ที่สำคัญที่สุดคือ ปัญหาทางการเงิน และรองลงมาคือ ความไม่พอใจในสถานะการทำงาน⁸ ดังนั้น เมื่อพยาบาลมีปัญหาต่างๆ เกิดขึ้นย่อมส่งผลให้เกิดความไม่พึงพอใจในงาน ปัญหาที่ตามมาคือ การลาออกจากงานเพื่อไปทำงานต่างประเทศ ลาออกเพื่อเปลี่ยนอาชีพ หรือย้ายที่ทำงานไปเลยเกิดขึ้นเสมอ

การที่พยาบาลลาออกจากงานควมเหตุใดก็ตาม เป็นผลให้จำนวนพยาบาลไม่เพียงพอกับความต้องการ และในจำนวนที่ไม่เพียงพอกับความต้องการนี้ การกระจายพยาบาลไปอยู่ในต่างประเทศยังมีน้อยอีกควม พยาบาลส่วนนี้ อาจจะทำงานอยู่โยเมืองหลวง ต่อมาพบว่าการพยาบาลจึงไม่เกิดเท่าที่ควร เพราะจำนวนพยาบาลไม่ได้อัตราส่วนที่เหมาะสมกับผู้ป่วยและจำนวนประชากร

⁶ละม่อม ศรีจันทร์พันธ์, " ต้นเกิด " จดหมายเหตุการณ์พยาบาล 20: 3, 2514, หน้า 159.

⁷สุธีรา อายุวัฒน์, " พยาบาลไทยไปทำงานต่างประเทศ กับปัญหาการขาดแคลนพยาบาล " วารสารสมาคมพยาบาลไทย 7:3, 2515, หน้า 38.

⁸สุภาณี เสาวกิจชัย, " เหตุที่ทำให้เกิดความพอใจหรือไม่พอใจในสถานะการทำงานของพยาบาลประจำการ ในโรงพยาบาลแห่งหนึ่งในประเทศไทย " วารสารพยาบาล 22: 4, 2516, หน้า 266.

โรงพยาบาลสังกัดกรมการแพทย์ กระทรวงสาธารณสุข ประกอบด้วย
โรงพยาบาลที่มีหน้าที่รับผิดชอบในการป้องกัน รักษาและส่งเสริมอนามัยแตกต่างกัน
ตามประเภทของโรงพยาบาล บางโรงพยาบาลรับผิดชอบในการป้องกันรักษาเฉพาะ
โรค จึงทำใหม่บทบาทและหน้าที่รับผิดชอบของพยาบาลในโรงพยาบาลแต่ละแห่ง
แต่ละประเภทแตกต่างกันออกไป เมื่อเป็นเช่นนี้ความพึงพอใจหรือไม่พึงพอใจในงาน
ของพยาบาลในสังกัดกรมการแพทย์เหล่านี้ จึงขึ้นอยู่กับลักษณะของงานที่ต้องรับผิดชอบ
ทั้งที่เคนดอลล์และคณะ⁹ (Kendall) กล่าวว่า ความพึงพอใจ
ในงานเป็นความรู้สึกที่เกิดในดวงดาวของบุคคลที่มีต่อลักษณะและสภาพการทำงาน
ซึ่งทำให้บุคคลแสดงพฤติกรรมตอบสนองในลักษณะที่แตกต่างกัน

ตำแหน่งและหน้าที่ความรับผิดชอบของพยาบาลในโรงพยาบาลหนึ่งๆ เมื่อ
แบ่งตามสายการบังคับบัญชาแล้ว อาจแบ่งเป็นพยาบาลหัวหน้าตึกและพยาบาลประจำตึก
ตำแหน่งทั้งสองนี้มีหน้าที่รับผิดชอบต่องานการพยาบาลเกี่ยวกับของสัมพันธ์
กันอย่างใกล้ชิด ความสัมพันธ์เบื้องต้นพยาบาลหัวหน้าตึกมีฐานะเป็นผู้นำ
ทางความรู้ ความสามารถ ทัศนคติและทักษะการปฏิบัติงาน¹⁰ กล่าวคือ
พยาบาลหัวหน้าตึกจะเป็นผู้ทำหน้าที่ให้คำแนะนำ ช่วยเหลือและประสานงานด้าน
การรักษายาพยาบาลแก่พยาบาลประจำตึก และเจ้าหน้าที่อื่น ความสัมพันธ์ใน
ลักษณะดังกล่าว พยาบาลหัวหน้าตึกมีฐานะเป็นร่วมงานคนหนึ่ง ที่จะทำงานรวม
กับพยาบาลอื่น ซึ่งจะต้องทำคนให้เป็นสมนากบ และมีทัศนคติที่สร้างความปลอดภัย
ใจให้กับร่วมงาน¹¹ ความเกี่ยวข้องของสัมพันธ์กับระหว่างตำแหน่งทั้งสองนี้ มีผล

⁹As cited by Beaufort B. Longest, "Job Satisfaction for Registered Nurses in the Hospital Setting" Journal of Nursing Administration, 4:3, 1974 pp.46.

¹⁰Jean Barrett, The Head nurse : Her Changing Role, (2nd ed. New York : Appenton - Century - Crafts, 1968), p.22.

¹¹Ibid.

กอกลางของงานการพยาบาลมากที่สุด พยาบาลหัวหน้าก็ซึ่งถือว่า เป็นหัวหน้า
 และเป็นผู้นำที่มีอำนาจของพยาบาลประจำตึกนั้น ย่อมมีอิทธิพลต่อความพึงพอใจใน
 งานของพยาบาลประจำตึกไม่ทางใดก็ทางหนึ่ง ความสัมพันธ์โดยตำแหน่ง เพียง
 อย่างเดียว ไม่เพียงพอที่จะทำให้พยาบาลประจำตึกมีความพึงพอใจในงาน
 หากยังต้องอาศัยบุคลิกภาพและคุณสมบัติอื่น ๆ มาเสริมด้วย (นั่นคือบุคลิกภาพ
) ความ เป็นผู้นำของพยาบาลหัวหน้าตึกแต่ละคน นีล เคย์และบลัด¹² (Nealey
 and Blood) ได้ศึกษาความสัมพันธ์ระหว่างความเป็นผู้นำของหัวหน้าตึกกับ
 ความพึงพอใจในงานของตน พบว่าความเป็นผู้นำของหัวหน้า มีความสัมพันธ์
 กับความพึงพอใจในงานของตน

เมื่อเป็นเช่นนี้แสดงว่าบุคคลที่จะดำรงตำแหน่ง เป็นหัวหน้าตึกนั้น จำเป็น
 ต้องมีลักษณะความเป็นผู้นำ ซึ่งกรอน¹³ (Kron) ได้สนับสนุนความเห็นนี้โดย
 กล่าวว่า พยาบาลหัวหน้าตึกทุกคนจำเป็นต้องมีลักษณะความเป็นผู้นำ แต่เนื่อง
 จากพยาบาลในสังกัดกรมการแพทย์ เป็นข้าราชการพลเรือน การเลือกบุคคลบรรจุ
 ในตำแหน่งต้องอาศัยความสามารถเป็นสำคัญ โดยมักพิจารณาคุณสมบัติ
 ทางเทคนิคคือความรู้ในเรื่องนั้นมากกว่าพิจารณาความเป็นผู้นำ เช่น มักจะ
 แต่งตั้งบุคคลที่ทำงานตามแผนการพยาบาลได้ เป็นพยาบาลหัวหน้าตึก เป็นคน
 ทำให้บุคคลที่รับแต่งตั้งไม่สามารถนำบุคคลอื่นใด ซึ่งก็พบ¹⁴ (Gibb) แสดง
 ความเห็นว่า การเลือกบุคคลในตำแหน่ง เป็นผู้นำโดยอาศัยความรู้ในเรื่องนั้นๆ
 มากกว่าการเลือกบุคคลที่มีลักษณะความเป็นผู้นำแล้ว จะทำให้บุคคลที่ทำหน้าที่

¹²Standley W. Nealey and Milton R. Blood, "Leadership Performance of Nursing Supervisors at Two Organizational Levels" Journal of Applied Psychology, 52:5, 1968, pp.414-422.

¹³Thora Kron, Nursing Team Leadership (London : W.B.Saunders Comp., 1966), p.13.

¹⁴J.R.Gibb, "Leadership and Interpersonal Behavior as cited by David Kipnis and William Lane Self-Confidence and Leadership" Journal of Applied Psychology, 46:4, 1962, p.291.

เป็นผู้นำ ขาดคุณลักษณะที่จำเป็นในการพัฒนาหน่วยงาน
 อย่างไรก็ตาม แนวทางพระราชบัญญัติคณะกรรมการข้าราชการพลเรือน
 พ.ศ.2471 โครมวโรวา การเลือกสรร บรรจุและแต่งตั้ง กองอาศัยคุณวุฒิ
 (Merit System) แทนการเลือกแบบพวกพวก (Spoils System)
 และเริ่มใช้หลักการนี้มาตั้งแต่ พ.ศ.2471 ก็ตาม แต่ระบบพวกพวกและระบบ
 อาวุโสก็ถูกนำมาใช้ในบางกรณี¹⁵ ซึ่งบุญสิน ชุนสั้น ก็เห็นด้วยโดยกล่าวว่า "...
 พฤติกรรมทางรัฐที่เป็นอยู่ในวงราชการพลเรือนไทยในขณะนี้ แสดงให้เห็นว่าการ
 เลื่อนขั้นที่คิด การเลื่อนตำแหน่งให้สูงขึ้นก็ดี นอกจากมีความประพฤติดีแล้ว ยัง
 กองอาศัยซึ่งประกอบอื่น เช่น ความอาวุโส ความสนิทสนมใกล้ชิดกับผู้มีบังคับ
 บัญชีอีกด้วย..."¹⁶ ดังนั้นตำแหน่งพยาบาลหัวหน้าตึกจึงได้รับการแต่งตั้งโดยขาด
 หลักเกณฑ์เป็นอันหนึ่งอันเดียวกัน ทำให้ไม่แน่ใจว่าบุคคลที่ดำรงตำแหน่งนี้มีคุณสมบัติ
 เหมาะสมหรือไม่ โดยเฉพาะคุณสมบัติความเป็นผู้นำของพยาบาลหัวหน้าตึก
 เหล่านั้น

*เมื่อพยาบาลหัวหน้าตึกต้องเผชิญบทบาทของความเป็นผู้นำ โดยที่พยาบาล
 เหล่านั้นขาดคุณสมบัติ จะทำให้เผชิญสภาพที่เกิดความคับข้องใจ และความตึง
 แกร่งภายใน ในการแสดงบทบาทเพื่อให้บุคคลภายนอกมองเห็นตามที่ออกแบบหวัง
 ซึ่งสภาพที่หัวหน้าตึกกระทำหรือแสดงออกไม่เหมาะสม ไม่ได้รับการยอมรับจาก
 พยาบาลภายในตึกนั้น จะทำให้ความยอมรับนับถือตนเอง (Self Esteem)
 ของพยาบาลหัวหน้าตึกลดลง การยอมรับนับถือตนเอง เป็นความต้องการอย่าง
 หนึ่งของมนุษย์ ตามทฤษฎีความต้องการของมาสโลว์¹⁷ (Maslow) เมื่อความ

¹⁵บุญสิน ชุนสั้น, " Spoils System" ในระบบราชการพลเรือนไทย,"
 วารสารข้าราชการ 15: 1,2513, หน้า 13.

¹⁶บุญสิน ชุนสั้น, " การเลื่อนขั้น และกำหนดตำแหน่งราชการ,"
 วารสารข้าราชการ 15: 3,2513, หน้า 64.

¹⁷ประสาร มาลากุล ณ อยุธยา และคณะ, เอกสารประกอบการสอนวิชา
 จิตวิทยาทั่วไป ฉบับที่ 1 (ทรนคร: กรุงเทพฯ, 2516), หน้า 77.

ทองการนี้ไม่ได้รับการตอบสนอง จะทำให้พยาบาลหัวหน้าเกิดความรู้สึกไม่พึงพอใจในงาน นั่นคือความเป็นผู้นำมีผลทำให้พยาบาลหัวหน้าเกิดความรู้สึกพอใจหรือไม่พึงพอใจในงาน จากการศึกษาของบาสส์¹⁸ (Bass) พบว่า ผู้ประสบความล้มเหลวในการนำลูกน้อง จะทำให้ความยอมรับนับถือตนเองนั้นลดลง และไม่พึงพอใจที่จะแสดงบทบาทนั้นต่อไป แต่พยาบาลหัวหน้าที่มีความเป็นผู้นำสูงเมื่อใดแสดงบทบาทความเป็นผู้นำ อาจจะทำให้มีความพึงพอใจในงานสูงขึ้น

ในทำนองเดียวกันกับพยาบาลประจำตึก ซึ่งอาจมีลักษณะความเป็นผู้นำสูง มีความต้องการแสดงออก เพื่อให้บุคคลอื่นยอมรับนับถือตน แต่ไม่อาจแสดงบทบาทความเป็นผู้นำได้ เนื่องจากไม่ได้รับการแต่งตั้งให้ดำรงตำแหน่งดังกล่าว ทำให้บุคคลนั้นเกิดความเบื่อหน่ายและอาจไม่พึงพอใจในการทำงานหน้าที่นั้นๆ เนื่องจากความต้องการไม่ได้รับการตอบสนอง และพยาบาลประจำตึกที่ไม่มีลักษณะความเป็นผู้นำ ก็ยอมไม่พึงพอใจในการทำงานในตำแหน่งที่ได้รับในทำนองเดียวกัน

การพิจารณาเลือกบุคคลบรรจุในตำแหน่งต่างๆ โดยเฉพาะตำแหน่งที่ต้องการบุคคลที่มีความเป็นผู้นำ ควรคำนึงถึงลักษณะความเป็นผู้นำเป็นสำคัญ เพื่อให้เกิดความพึงพอใจในงานขึ้น และช่วยใ้ผลการทำงานของหน่วยงานนั้นมีประสิทธิภาพ แต่จากข้อเท็จจริงเกี่ยวกับการเลือกบรรจุบุคคลไม่ได้คำนึงถึงเรื่องนี้ ดังนั้นจึงน่าสนใจว่าความเป็นผู้นำและความพึงพอใจในงานของพยาบาลหัวหน้าตึกและพยาบาลประจำตึกเป็นอย่างไร และความเป็นผู้นำกับความพึงพอใจในงาน จะมีความสัมพันธ์กันจริงหรือไม่ อย่างไร นอกจากนี้ความเป็นผู้นำของพยาบาลหัวหน้าตึก จะมีอิทธิพลต่อความพึงพอใจในงานของพยาบาลประจำตึกหรือไม่ เพียงใด หากทราบข้อแตกต่างเหล่านี้แล้ว จะช่วยใ้ผู้บริหารโรงพยาบาล ได้เข้าใจพฤติกรรมและความรู้สึกของพยาบาลอย่างถูกต้อง เพื่อวางแผนแนวทางแก้ไขปรับปรุง และเป็นแนวทางในการบริหารบุคคลในหน่วยงานของกระทรวงสาธารณสุข

¹⁸Barnard M. Bass "Some Aspects of Attempted, Successful and Effective Leadership," Journal of Applied Psychology 45:2, 1961, p.121.

โคกภูววิชัยรัตน์ ผู้วิจัยจึงเลือกศึกษากับพยาบาลหัวหน้าตึกและพยาบาลประจำตึก
สังกัดกรมการแพทย์ กระทรวงสาธารณสุข

ความมุ่งหมายของการวิจัย

ในการศึกษารุ่นนี้ ผู้วิจัยมีจุดมุ่งหมายดังนี้คือ

1. ศึกษาความสัมพันธ์ระหว่างความเป็นผู้นำและสภาพความพึงพอใจ
ในงาน ของพยาบาลหัวหน้าตึกและพยาบาลประจำตึก โรงพยาบาลสังกัดกรม
การแพทย์ กระทรวงสาธารณสุข
2. เปรียบเทียบความเป็นผู้นำของพยาบาลหัวหน้าตึกและพยาบาล
ประจำตึก โรงพยาบาลสังกัดกรมการแพทย์ กระทรวงสาธารณสุข ว่าแตกต่าง
กันหรือไม่ เพียงใด
3. เปรียบเทียบความพึงพอใจในงานของพยาบาลหัวหน้าตึกกับ
พยาบาลประจำตึก โรงพยาบาลสังกัดกรมการแพทย์ กระทรวงสาธารณสุข
ว่าแตกต่างกันหรือไม่ เพียงใด
4. ศึกษาความสัมพันธ์ระหว่างความเป็นผู้นำของพยาบาลหัวหน้าตึก
กับความพึงพอใจในงานของพยาบาลประจำตึก โรงพยาบาลสังกัดกรมการแพทย์
กระทรวงสาธารณสุข

ปัญหาที่จะต้องถกเถียงและวิจัย

1. ความเป็นผู้นำมีความสัมพันธ์อย่างไรกับความพึงพอใจในงานของ
พยาบาลหัวหน้าตึก
2. ความเป็นผู้นำมีความสัมพันธ์อย่างไรกับความพึงพอใจในงาน
ของพยาบาลประจำตึก
3. พยาบาลหัวหน้าตึกและพยาบาลประจำตึก ใครมีความเป็นผู้นำ
มากกว่ากัน

4. พยาบาลหัวหน้าตึกและพยาบาลประจำตึก ใกรมีความพึงพอใจ
ในงานมากกว่ากัน

5. ความเป็นผู้นำของพยาบาลหัวหน้าตึก มีความสัมพันธ์อย่างไรกับ
ความพึงพอใจในงานของพยาบาลประจำตึก

สมมุติฐานการวิจัย

1. ความเป็นผู้นำของพยาบาลหัวหน้าตึกมีความสัมพันธ์เชิงนิเสธกับ
ความพึงพอใจในงาน

2. ความเป็นผู้นำของพยาบาลประจำตึกมีความสัมพันธ์เชิงนิเสธกับ
ความพึงพอใจในงาน

3. พยาบาลหัวหน้าตึกมีความเป็นผู้นำมากกว่าพยาบาลประจำตึก

4. พยาบาลหัวหน้าตึกมีความพึงพอใจในงานมากกว่าพยาบาลประจำตึก

5. ความเป็นผู้นำของพยาบาลหัวหน้าตึกมีความสัมพันธ์เชิงนิเสธกับ
ความพึงพอใจในงานของพยาบาลประจำตึก

ขอบเขตของการวิจัย

1. กลุ่มตัวอย่าง

1.1 เป็นพยาบาลสังกัดกรมการแพทย์ กระทรวงสาธารณสุข

1.2 เป็นพยาบาลที่ทำหน้าที่พยาบาลหัวหน้าตึก และพยาบาลที่ทำหน้าที่
พยาบาลประจำตึก โรงพยาบาลสังกัดกรมการแพทย์ กระทรวงสาธารณสุข ทั้งใน
ส่วนกลางและส่วนภูมิภาค

2. ตัวแปรที่ศึกษากัน

2.1 ตัวแปรอิสระ

– พยาบาลหัวหน้าตึก

– พยาบาลประจำตึก

2.2 ตัวอย่าง

- ลักษณะความเป็นผู้นำ
- ความพึงพอใจในงาน

ขอตกลงเบื้องต้น

1. ลักษณะความเป็นผู้นำและความพึงพอใจในงาน สามารถประเมินได้ควยการใช้แบบสอบถามความเป็นผู้นำและแบบสอบถามความพึงพอใจในงาน
2. พยาบาลที่คอยแบบสอบถาม เป็นตัวแทนของพยาบาลหัวหน้าตึกและพยาบาลประจำตึก โรงพยาบาลสังกัดกรมการแพทย์ กระทรวงสาธารณสุขทั้งหมด

*ประโยชน์ที่ได้รับจากการวิจัย

ผู้วิจัย เชื่อว่าผลการวิจัยครั้งนี้จะเกิดประโยชน์ดังนี้

1. ช่วยในผู้บริหารโรงพยาบาลทราบความแตกต่างในด้าน ความเป็นผู้นำและความพึงพอใจในงาน ของพยาบาลหัวหน้าตึกและพยาบาลประจำตึกได้ดียิ่งขึ้น ซึ่งจะ เป็นแนวทางในการแก้ไขปรับปรุงต่อไป
2. เพื่อใช้ผลการวิจัย เป็นแนวทางในการบริหารบุคคลในหน่วยงานของกระทรวงสาธารณสุข เพื่อให้สอดคล้องกับหลักการบริหารและจิตวิทยามากขึ้น
3. ผลการวิจัยที่นำมาปฏิบัติและแก้ไขปรับปรุง จะช่วยให้เกิดประโยชน์อย่างแท้จริงในการปรับปรุงคุณภาพของงานพยาบาล โดยเฉพาะการเลือกบุคคลเพื่อบรรจุในตำแหน่งอย่างเหมาะสม ซึ่งจะมีผลสะท้อนไปยังผู้ป่วย อันเป็นพื้นฐานในการพัฒนาประเทศ *

คำจำกัดความเฉพาะ

- ✓ 1. ความเป็นผู้นำ หมายถึง ลักษณะความสามารถในการนำ และดำเนินกิจกรรมของกลุ่มไปสู่เป้าหมายที่กลุ่มกำหนด รวมทั้งความสามารถในการนำ

กลุ่มเพื่อแก้ปัญหา และเพื่อรักษาชีวิต ก้าวจิตใจลมหายใจ ในการตรวจสอบ
ความเป็นผู้นำนั้น โขแบบสอบถามความเชื่อมั่นว่า ซึ่งวัดออกมาเป็นคะแนน

2. ความพึงพอใจในงาน หมายถึงทัศนคติหรือความรู้สึกของพยาบาลที่
มีต่องาน โดยตรวจสอบได้จากแบบสอบถามความพึงพอใจในงาน ซึ่งวัดออกมา
เป็นคะแนน

3. พยาบาลหัวหน้าตึก หมายถึงพยาบาลที่ทำหน้าที่เป็นพยาบาลหัวหน้าตึก
ผู้ป่วยแผนกต่าง ๆ นอกเหนือจากแผนกที่ไม่เกี่ยวข้องกับการพยาบาลโดยตรง
เป็นผู้นำนโยบายประจำทั้งในเวลาราชการและนอกเวลาราชการ

4. พยาบาลประจำตึก หมายถึงพยาบาลที่ทำหน้าที่เป็นพยาบาลประจำตึก
ผู้ป่วยแผนกต่าง ๆ นอกเหนือจากแผนกที่ไม่เกี่ยวข้องกับการพยาบาลโดยตรง
เป็นผู้นำนโยบายประจำทั้งในเวลาราชการและนอกเวลาราชการ

5. โรงพยาบาลสังกัดกรมการแพทย์ หมายถึงโรงพยาบาลที่สังกัดอยู่ใน
กรมการแพทย์ กระทรวงสาธารณสุข ตามผังการแบ่งส่วนราชการ กระทรวง
สาธารณสุข พ.ศ.2517.

ศูนย์วิทยทรัพยากร
จุฬาลงกรณ์มหาวิทยาลัย